

A thai emberek hogyan fogadják el a Ramajanát

*Prof. Emeritus Srisurang Poolthupya
Thammasat Egyetem
A Thaiföldi Királyi Intézet tagja*

Összefoglalás

Bizonyíték van rá, hogy a thaiföldiek legkésőbb a 13. század óta ismerik a Ramajanát. A történetet hozzáigazították a thaiföldi értékekhez és a buddhizmusból eredő filozófiájukhoz. A Ramajanát thai nyelven Ramakiannak hívják. A Ramakian fontos jellemzői: Ramát Isten reinkarnációjának, a tökéletes királynak tartja, hangsúlyozza a dharma, azaz a helyes cselekedetek fontosságát, valamint a katonák hűségének és bátorságának jelentőségét. Kisebbségi változtatások történtek azért, hogy kiemeljék Rama erényeit, Sita méltóságát és Hanuman hűségét, illetve azért, hogy a történetet még élvezetesebbé tegyék a közönség számára. A Ramakian tehát thaiföldi sajátosságokkal rendelkezik, tükrözi a thaiföldi kultúrát, amely összhangban áll az indiai kultúrával.

A thai emberek hogyan fogadják el a Ramajanát

Az első thai királyság, Sukhothai (1249-1438), óta több utalással találkozunk a Ramajana történetére és az eposz fontos szereplőinek nevére. Például a Sukhothai első kőbe vésett emléke említi a **Rama**-barlangot; Sukhothai harmadik királyát **Ram** Khamhaeng királynak hívták; egy páfrányfélét **Sita** kosarának (Krachao Sita) hívnak. A második thai királyság, Ayutthaya (1350-1767), királyait gyakran Ramadhipatinak hívják. Rameshvara király és Narayana király is uralkodtak Ayutthayában. Ebben az időszakban a hűségeskü szertartásain Ramát, Lakshmanát és Ravanát hívták az eskü tanúinak, illetve a Ramakianból árnyjáték előadásokat tartottak. Tehát bizonyos, hogy a thaiföldi emberek a 13. század óta ismerik a Ramajanát.

A Ramajana hírneve és üzenete bejárta egész Dél-Kelet-Ázsiát. Az eltérő kulturális háttér miatt azonban Thaiföldön (Siam) hozzáigazították a történetet a thai ízléshez, társadalmi értékekhez és az ország filozófiájához, amely a buddhizmuson, a thai emberek többségének vallásán alapszik. Mivel a Ramajana neve túl hosszú a thaiföldi emberek számára, akik az egy szótagú szavakhoz szoktak, a Ramajana nevét Ramakianra változtatták, amely annyit jelent, mint Rama dicsősége (Ramakirti).

Habár a történet lényegében ugyanaz, történt benne néhány változtatás. A legfontosabbak közül az első az, hogy a Ramajanában Rama emberi volta hangsúlyos, mivel csak emberi lény ölheti meg Ravanát, azonban a Ramakian Rama isteni voltát hangsúlyozza. Például amikor Rama Kumbhakarnát akarja nyilával megölni, akkor a négykarú és isteni fegyverekkel felszerelkezett Narayana (Visnu) formájában jelenik meg azért, hogy Kumbhakarna felismerje, hogy a nagy Istennel harcol és hogy halálra van ítélve. Ez a változtatás a miatt történhetett, mert a Ramakian az abszolút monarchia idején íródott és a thaiföldiek hangsúlyozni akarták a király isteni voltát, aki iránt tisztelettel és hűséggel kell viseltetni. Annak ellenére, hogy az alkotmány szerint ma már csak névleges hatalommal bír a király, a Ramakian üzenete továbbra is fennmaradt, és a thaiföldi emberek többsége a királyt még

mindig istenként, teljes hűséggel tiszteli. A politikusoknak azért, hogy szavazatokat nyerjenek, nagy tiszteletben kell tartaniuk a királyt, vagy legalábbis érdemes ezt hangoztatni magukról.

Ramát a Ramakian az ideális királyként ábrázolja. Az a fejezet, amelyben Rama megöli Balit (Valit) a Ramakianban különbözik a Ramajanától azért, hogy Rama tette igazolva legyen. Rama először visszautasítja, hogy megölje Balit, mígnem Sugriva emlékezteti őt Bali fogadalmára. Egy nap Shiva meg akarta jutalmazni Sugrivát. Ezért megkérte Balit, hogy vigyen el egy kis edényt Sugrivának, amelyben egy gyönyörű szűz leány, Tara, volt elrejtve. Visnu azt mondta, hogy az ajándék lehet, hogy nem jut el Sugrivához, azonban Bali megígérte, hogy átadja az ajándékot, és ha mégsem, akkor Visnu joggal vethet véget az életének. Visszaemlékezve arra, hogy Bali megszegte a fogadalmát, Rama meg akarja őt ölni. Azonban Bali elkapja a felé repülő nyílvezzőt és igazságtalansággal vádolja Ramát. Rama ekkor emlékezteti őt fogadalmára és kegyelemből csak egy apró vágást akar ejteni Balin azért, hogy az ígéretét beváltsa. Azonban Bali, bátor katona lévén, aki még egyetlen sebet sem szerzett életében, a halált választja azért, hogy fogadalmához hű legyen.

Rama odafigyel a jó tanácsokra, és különbséget tud tenni a jó és rossz tanácsadók között. Hanumanban, hűséges hadvezérében mindenkor megbízik. Megbünteti azokat, akik rosszat cselekednek és megjutalmazza azokat, akik megérdemlik. Gondoskodik népének jólétéről. Összegezve, a király magatartásának és cselekedeteinek tükröznie kell isteni természetét.

A dharma, azaz a helyes cselekedetek fontossága végig hangsúlyos helyet foglal el a történetben. Például, Thotsakan (Ravana) mindkét fiútestvére, Kumbhakarna és Phiphek (Vibhishana), jó természetűek de más utat választanak. Phiphek az erényes Ramának segít, azonban Kumbhakarna az igazságtalan Thotsakan mellé áll. A Ramakianban Kumbhakarna jó ember, aki tudja, hogy Thotsakan helytelenül cselekszik azzal, hogy nem hajlandó visszaadni Sitát Ramának. Mégis segít Thotsakannak azért, mert a testvére. Az eredménye az lesz, hogy Kumbhakarnát megölik, Phiphek pedig Lanka uralkodója lesz Thotsakan halála után.

Új fejezeteket toldottak a Ramakianba Hanuman hűségéről és bátorságáról, ezzel hangsúlyozva e két erény meglétének fontosságát egy katonánál. Másrészt, mivel a thai emberek kedvenc szereplője Hanuman ezzel még élménydúsabbá vált a történet. Sokszor a történet során Hanuman túlragyogja Ramát. A szívtartó ládikáról szóló fejezetben (amely nincs benne a Ramajanában), Hanuman hűséget színlel Thotsakan felé azért, hogy megszerezze a szívtartó ládikát és ezzel megölje őt. Thotsakan ebben a ládikában őrzi a szívét biztonságban azért, hogy senki ne tudja őt megölni. Thotsakan nagyon megszereti Hanumant és nagy gazdagsággal, illetve Lanka koronázási hercegi címével ajándékozza meg. Azonban amikor Hanuman elvezeti Thotsakant a harctérre, ahol Ramával készülnek megküzdeni, Hanuman megmutatja a szívtartó ládikát és megmondja Thotsakannak, hogy azonnal el fogja azt pusztítani, amint Rama nyila eléri őt. Thotsakan hiába esdekel Hanumannak, hogy legyen kegyes hozzá, és adja vissza a ládikát. Hanuman a koronázási hercegi koronát adja vissza és bevallja, hogy ő Ramához hűséges. Amikor Thotsakant találat éri, a ládikát azon nyomban összetöri. Így Thotsakan Rama isteni nyila által veszti életét.

A Ramakian hangsúlyozza Sita méltóságát, aki egyrészt a nők helyzetét, másrészt az ideális nőiességet képviseli. Rama hiába utasítja, hogy maradjon a palotában ameddig ő száműzetésben lesz, Sita nem követi az utasítást és kiáll amellett, hogy elkísérje Ramát az erdőbe. A történet végéhez közeledve Rama próbál kibékülni Sitával, és ekkor Shivanak és más isteneknek kell közbeavatkozniuk, hogy meggyőzzék Sitát. Ahelyett, hogy Sita a Föld

Istennőt kéré, hogy vigye őt el, egy előkelő esküvőt kér Ramával a Kailas-hegyen az Úr Shiva jelenlétével. Így a Ramakian boldogan végződik.

A Ramakian végig hangsúlyozza a buddhista tanításokat, mint például a dolgok mulékonyágát és az ok-okozat (karma) törvényét. Például Ramát majdnem királlyá koronázzák, de e helyett számúzetésbe kerül. A szerencse forgandó és semmi nem állandó. A jelenben és a múlt életekben elkövetett rossz cselekedetek negatív hatással vannak a mai életünkre. Thotsakan rendelkezik néhány nemes tulajdonsággal, mégis halálra ítéltetik, mert megtagadja, hogy visszaadja Sitát Ramának, a törvényes férjének.

A történetben szereplő szokások és hagyományok thaiföldiek, mint például az újszülöttek üdvözlésének rítusa, vagy a házassági és temetési szertartások. A thaiföldi emberek többsége a Ramakiant saját irodalmának tekinti. Büszkék a Ramakianra és lelkesítik őket a benne szereplő példaképek.